

DOELT ONVERSAAGD NAAR KAMPIOEN

Namen van voetbalclubs

Bert van den Braak - sporthistoricus

Iedereen heeft het altijd maar over Ajax, Feyenoord en PSV, maar er zijn in Nederland nog duizenden andere voetbalclubs. En die hebben soms opmerkelijke namen. Waar staat **TONEGIDO** voor? Wat schuilt er achter **LIMVIO**? En wie of wat is 'Jodan' in **Jodan Boys**?

In Nederland bestaan, naast de 37 betaaldvoetbalorganisaties, maar liefst 2792 amateurvoetbalverenigingen. Die moesten natuurlijk allemaal een naam hebben, en dat heeft tot soms heel curieuze oplossingen geleid. Hoe heten die clubs zoal?

Omdat voetbal een Engelse uitvinding is, verbaast het nauwelijks dat vooral in het begin van de voetbalhistorie veel Nederlandse clubs Engels in hun naam lieten doorklinken. Denk bijvoorbeeld aan Quick (en de vele varianten, zoals Be Quick en Quick Steps), Go Ahead (later gewijzigd in Go Ahead Eagles) en Pull Speed, en aan de vele clubs die FC ('Football Club') in hun naam hebben, of Boys. Ook werd er ontleend aan het Latijn, bijvoorbeeld door Tubantia of Belfeldia. Maar heel typerend voor Nederland zijn toch wel de vele afkortingen. Toegegeven, Duitsland heeft zijn HSV (Hamburger Sport-Verein) en MSV (Meidericher Spiel-Verein) Duisburg, maar die halen het toch niet bij RKC (Rooms-Katholieke Combinatie), laat staan bij **TONEGIDO** (Tot Ons Nut En Genoegen Is Deze Oppericht), **OLIVEO** (Onze Leus Is Vooruit En Overwinnen) of **KGB** (Kolping's Glorie Blijft). Bovendien blijken zulke afkortingen, net als trouwens de overige namen, soms dragers te zijn van een opmerkelijke geschiedenis.

Rooms In Alles

Veel namen geven bij elkaar een mooie indruk van de verzuiling die Nederland lang in haar greep had. Tot 1940 kenden we in Nederland zelfs verzuilde voetbalbonden: naast de neutrale Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond waren er ook de Rooms-Katholieke Federatie en de Christelijke Nederlandse Voetbalbond. Ook veel clubs hebben van oorsprong een duidelijk katholieke of protestants-christelijke signatuur. Het eerdergenoemde **KGB** (uit Bovenkarspel) is genoemd naar Adolf Kolping, een negentiende-eeuwse Duitse priester ('de gezellenvader') die zich inzette voor het

katholieke jeugdwerk. Zijn naam komt ook terug in Kolping Boys uit Oudorp. In de namen van de clubs Pacelli, Ratti en Sarto herkennen we drie kardinalen die later paus werden. Het toenemende roomse zelfbewustzijn aan het begin van de vorige eeuw blijkt uit namen als **RAPID** (Roomse Adel Prijkt In Daden) of **RIA** (Rooms In Alles).

Bijna vanzelfsprekend zijn er vele heiligen van wie de naam terugkomt in clubnamen. Uit Noordwijk komt Sint Jeroens Club, uit Monster RKSVM Machutus en uit Loosduinen GDA (Gabriël Dell'Addolorata), genoemd naar de Heilige Gabriël van de Moeder der Smarten.

Dat pastoors, die vaak een belangrijke rol speelden bij de oprichting, Latijn kenden, blijkt uit namen als **LIMVIO** (Labor Improvu Vincit Omnia, 'volhardende ijver overwint alles') en **VEP** (Vica Et Pota, 'overwinnares en heerseres'), dat tegenwoordig overigens staat voor **VLUG EN PARAAT**. In de naam van de Goudse vereniging **DONK** (Doelt Onversaagd Naar Kampioen) is de naam van geestelijk adviseur pastoor Van der Donk zelfs direct terug te vinden, terwijl het Voorburgse Wilhelmus is genoemd naar pastoor Wilhelmus van Stee. Van Nispen uit De Zilk dankt zijn naam aan jonkheer Van Nispen tot Sevenaer, de stichter van de Sint-Jozefsgesellen.

De Rode Zon

Bij veel protestants-christelijke clubs zit er een C in de naam (ACV, CSV, CJVV), maar ook uit namen als Jonathan, die verwijst naar de bijbelse figuur broeder Jonathan, Wartburgia (naar de Wartburg, het slot

GONA: Gezonde Ontspanning Na Arbeid.

Foto: Onze Taal

Taba: verkorting van Tabak.

Foto: Neza Middag

waar Luther zich schuilhield) en Jodan Boys (Jongelingsvereniging Daniël) blijkt de achtergrond. Zaterdagclubs vinden hun oorsprong overigens voor een groot deel in het vroegere kantoorvoetbal: verenigingen die gekoppeld waren aan bedrijven. In Den Haag en Rotterdam bestaan bijvoorbeeld nog de clubs die Nationale Nederlanden heten. **GONA** (Gezonde Ontspanning Na Arbeid) is van oorsprong de vereniging van de Postgiro, **RAS** de RijksAmbtenaren Sportvereniging.

In onder meer het district Amsterdam was het niet altijd toegestaan om de bedrijfsnaam als clubnaam te gebruiken. Daar wisten oprichters wel een oplossing voor. Zo werd **NDSM** (van de Droogdokmaatschappij)

NDSM (van de Droogdokmaatschappij) werd Nu Door Samenwerking Machtig, KMVZ ('Ketjen', Maatschappij Voor Zwavelzuurbereiding) Kampioenschappen Moeten Verdiend Zijn.

Nu Door Samenwerking Machtig, werd **KMVZ** ('Ketjen', Maatschappij Voor Zwavelzuurbereiding) Kampioenschappen Moeten Verdiend Zijn, en werd **SFB** (Sociaal Fonds Bouwnijverheid) Sportief, Fier, Beheerst. Ook tabaksreclame lag moeilijk. Toen een aantal Amsterdamse sigarenhandelaren in 1933 een voetbalclub hadden opgericht, wilden ze die eigenlijk 'Tabak' noemen, maar dat mocht dus niet. Uiteindelijk lieten ze toen gewoon maar de laatste letter weg. **Taba** werd de naam.

De 'rode familie' had eveneens een kleine sporttak, die verenigd was in een eigen bond: de Nederlandse Arbeiders Sport Bond. Van de clubs die daarin speelden, zijn er niet veel over. In Schiedam bestond nog wel lange tijd **DRZ** (De Rode Zon) en in Den Haag speelt Arbeiders Voetbalvereniging Triomph.

Goed Uit De Ogen Kijken

Voor de 'neutralen' bleven er genoeg mogelijkheden over als het ging om de naamgeving van de club. Soms verwijzen namen naar historische figuren, zoals bij **MvR** uit 's-Heerenberg, een club die werd vernoemd naar Martinus van Rooijen, een priester die zich in de oorlog heldhaftig gedroeg. Andere voorbeelden zijn **Ripperda** uit Haarlem, genoemd naar Wigbold Ripperda, een legeraanvoerder uit de Tachtigjarige Oorlog, **Brederodes** uit Vianen, dat zijn naam te danken heeft aan een bekende adellijke familie uit die plaats, en **Vrone**, de vroegere naam van het dorp Sint Pancras.

Wijken waren eveneens een geliefd onderwerp voor naamgeving. Het bekendste voorbeeld is het naar de Rotterdamse wijk Feijenoord genoemde **Feyenoord** (de *ij* werd een *y* toen de club eind jaren zestig internationaal doorbrak), maar ook elders komt het voor; in Den Haag spelen bijvoorbeeld **Laakkwartier** en **Spoorwijk**. Er zijn ook clubs die heten naar wijken die inmiddels niet meer bestaan, zoals het Utrechtse **Elinkwijk** en het Amsterdamse **De Volewijckers**. Die laatste naam verwijst naar de **Volewijk**, een gebied in Amsterdam-Noord waar vroeger galgen stonden opgesteld.

Daarnaast hebben clubs opvallend vaak vogelnamen (De Postduiven, De Meeuwen, De Musschen), mythologische namen (Ajax, Achilles '21, Heracles, Sparta), namen die verwijzen naar de koninklijke familie (Juliana '32, Oranje Boys, Irene) of aanmoedigingskreten: **Fluks**, **Kwiek**, **HMSH** (Houd Moedig Stand; de *H* verwijst naar 'Hagenaars'). Als die allemaal geen uitkomst boden, kon altijd nog een beroep worden gedaan op allerlei motto's en beginselverklaringen. En dus kregen we clubs als **GUDOK** (Goed Uit De Ogen Kijken, dat overigens na fusie is opgegaan in **GFC '93**), **HBOK** (Het Begon Op Klompen), **DINDUA** (Door Inspanning Nuttig, Door Uitspanning Aange-naam), **SEOLTO** (Samenspel En Oefening Leidt Tot Overwinning), en **UDIROS** (Us Doarp Is Ryk Oan Sport).

Alleen in Wouw kwamen de blijkbaar wanhopige oprichters niet verder dan **Cluzona**: Club Zonder Naam.

HMSH: Houd Moedig Stand Hagenaars.

Foto: Onze Taal